

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	16 พ.ค. 2555	21	770	5

ซอยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๔

แม่สะเรียง..อดีต เมืองหน้าด่านของล้านนา

แม่

สะเรียงเป็นอำเภอเล็กๆ และเก่าแก่อำเภอหนึ่งของแม่ฮ่องสอน เดิมมีชื่อเรียกว่า “เมืองยวม” ตามชื่อของแม่น้ำที่ไหลผ่าน เมืองแห่งนี้เป็นเสมือนประตูแม่ฮ่องสอน

เพราะเมื่อเดินทางมาจากเชียงใหม่ ตามถนนสาย 108 จากอำเภอฮอดก็จะถึงแม่สะเรียงก่อน คนที่เดินทางจะเข้าแม่ฮ่องสอนก็จะได้ผ่าน 1,864 โค้งบนเส้นทางนี้ที่สวยงามด้วยแมกไม้ธรรมชาติสองข้างทาง

ในอดีตเมืองแม่สะเรียง หรือ เมืองยวม เป็นชุมชนเก่าแก่ซึ่งมีอายุกว่า 600 ปี ชาวพม่าจะเรียกชื่อเมืองแห่งนี้ว่า “เมงลองยี” แปลว่าเมืองแห่งแรหินใหญ่ จากพงศาวดารโยนก (พ.ศ.1900) กล่าวถึงเมืองยวมว่า เป็นเมืองหน้าด่านของอาณาจักรล้านนา คอยต้านทัพของพม่าที่จะยกทัพมาตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ ในสมัยของพระเจ้าสามฝั่งแกน กษัตริย์ลำดับที่ 10 แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ.1944-1985) พระองค์

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	16 พ.ค. 2555	21	7710	5

ทรงมีราชบุตรหลายองค์ด้วยกัน ต่อมาเจ้าท้าวลก ราชบุตรลำดับที่ 6 ถูก
เนรเทศให้ไปอยู่ที่เมืองยวม ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ ทุกคนดาร์ด้วยเหตุที่คิด
จะแย่งชิงราชสมบัติ ระหว่างที่ครองเมืองยวมอยู่นั้นเจ้าท้าวลกได้
ทำการติดต่อกับพระเจ้าสามเด็ดย้อย ซึ่งเป็นอำมาตย์ชั้นผู้ใหญ่ในล้านนา
ซึ่งพระเจ้าสามเด็ดย้อยมีความจงรักภักดีต่อเจ้าท้าวลกและคิดที่จะร่วม
มือกันแย่งชิงราชสมบัติคืนจากพระเจ้าสามฝั่งแกน ขณะนั้นพระเจ้า
สามฝั่งแกนได้แปรพระราชฐานประทับอยู่ที่เวียงเจ็ดริน บริเวณเชิง
ดอยสุเทพ เจ้าท้าวลกและพระยาสามเด็ดย้อย จึงสั่งให้ทหารเข้าไปเผา
เมืองในตอนกลางคืน พระเจ้าสามฝั่งแกนเข้าใจผิดคิดว่าศัตรูยกทัพเข้า
มาตีเมืองจึงได้ทรงม้ากลับเข้าเมืองเชียงใหม่เพื่อจะไปรวบรวมไพร่พลทหาร
ครั้นพอเข้าไปในเขตพระราชฐานจึงถูกเจ้าท้าวลกและพระยาสามเด็ก

ย้อยจับตัวไปและแย่งชิงราชสมบัติได้สำเร็จ

นอกจากนั้นยังมีตำนานบันทึกเกี่ยว
กับเมืองยวมในฐานะของเมืองหน้าด่านของ
อาณาจักรล้านนาว่า ในรัชสมัยของพระบาท
สมเด็จพระพุทธยอดเจ้าจุลโลก รัชกาลที่ 1
แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทรงแต่งตั้งพระเจ้า
กาวิละขึ้นเป็นพระยาวชิรปราการ พระองค์
ได้ทรงเสด็จไปเจริญสัมพันธไมตรีกับเมือง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	16 พ.ค. 2555	21	7710	5

ยวมเลยไปจนถึงเมืองยางแดง (กะเหรี่ยง) ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำคง (สาละวิน) โดยให้พระยาสามล้านนำเครื่องราชบรรณาการไปมอบให้กับ ยาง ก้างหัวตาด นายด่านของชาวกะเหรี่ยงแดงซึ่งมีกำลังพลหลายร้อยคน เพื่อที่จะไปช่วยรบกับทัพพม่า ครั้นเมืองพม่ายกทัพจะเข้ามาตีเมือง เชียงใหม่ พระเจ้ากาวิละร่วมกับยางก้างหัวตาด นำทัพกะเหรี่ยงออก สู้รบกับพม่าจนแตกกระเจิง

กระทั่งปี พ.ศ.2352 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 จึงได้ทรงแต่งตั้งพระยาวชิรปราการขึ้นเป็นพระเจ้าเมือง เชียงใหม่ พระองค์ได้ทรงมีรับสั่งให้เจ้าอุปราชธรรมลังกาไปตรวจ เยี่ยมเมืองยวมและเลยไปจนถึงริมฝั่งแม่น้ำคง ทรงเห็นว่าเมืองยาง แดงนั้นไม่ได้ขึ้นต่อกับพม่า จึงได้ทำการผูกไมตรีเพื่อให้คอยสอดส่อง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	16 พ.ค. 2555	21	7710	5

แม่สะเรียงเป็นเมืองเล็กๆ ที่กำลังได้รับ
การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ด้วย
มีธรรมชาติ บุนเบา ป่าไม้อันพิสุทธิ์สมบูรณ์
นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมของชนเผ่าและ
ประเพณีของท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ สำหรับ
นักท่องเที่ยวที่อยากจะหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย
ของสังคมเมือง ลองแวะเข้าไปสัมผัสเมือง
แม่สะเรียง ที่แวดล้อมด้วยป่าเขาเขียวขจีและ
ย้อนรำลึกถึงอดีตของเมืองหน้าด่านแห่ง
อาณาจักรล้านนา

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	16 พ.ค. 2555	21	770	5

ดูแลทัพของพม่าที่จะเข้ามาตีเมืองเชียงใหม่ โดยได้ทำพิธีตีมน้ำ
พิพัฒน์สัตยาภิเษกที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำคง แล้วฆ่าควายนำเลือดมาผสม
กับเหล้าเป็นน้ำพิพัฒน์สัตยา ผ่าเขาควายออกเป็น 2 ซีกแล้วให้
สัตยาบรรณต่อกันว่า “ตราบใดที่น้ำคงบ่แห้ง เขาควายบ่ชื้อ ถ้าช้าง
เผือกบ่ยุบ เมืองเชียงใหม่กับเมืองยางแดงยังเป็นไมตรีกันตราบนั่น”

เมืองยวม แม้จะมีฐานเป็นแค่เมืองหน้าด่านของอาณาจักร
ล้านนา แต่ก็มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของล้านนา นอกจากนั้น
ยังมีชาวเมืองยวมที่มีบทบาทในล้านนา อาทิ หมื่นด้ามพร้าคด ซึ่ง
เป็นนายช่างเอกของพระเจ้าติโลกราช รวมถึงนายเทพสิงห์ วีรบุรุษ
แห่งเมืองยวมผู้สร้างวีรกรรมอันหาญกล้า นำกำลังทหารเข้าตีพม่าซึ่ง
ครองเมืองเชียงใหม่ได้สำเร็จ และนายดำผู้พิชิตเสือร้ายด้วยความกล้า
เป็นผู้ที่มีฝีมือในการต่อสู้ จนได้รับการแต่งตั้งให้เป็น “เจ้าโกหล่าน” ไป
ครองเมืองนาย

ในอดีตเมืองยวม เคยเป็นถิ่นอาศัยของชนชาวลัวะและยาง
(กะเหรี่ยง) ในปี พ.ศ.2467 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อของเมืองจาก
เมืองยวม มาเป็นเมืองแม่สะเรียง ตามลำชื่อของลำน้ำแม่สะเรียงซึ่ง
ไหลผ่านเมือง สาเหตุหนึ่งเนื่องจากชื่อของเมืองยวมไปคล้องกับชื่อเมือง
“ขุนยวม” ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเดียวกัน

ปัจจุบันแม่สะเรียงยังเป็นเมืองเล็กๆ ที่กำลังได้รับการพัฒนา
ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ด้วยมีธรรมชาติ ขุนเขา ป่าไม้อัน
พิสุทธิ์สมบูรณ์ นอกจากนั้นยังมีวัฒนธรรมของชนเผ่าและประเพณี
ของท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่อยากจะหลีกเลี่ยง
ความวุ่นวายของสังคมเมือง ลองแวะเข้าไปสัมผัสเมืองแม่สะเรียง ที่
แวดล้อมด้วยป่าเขาเขียวชอุ่มและย้อนรำลึกถึงอดีตของเมืองหน้าด่าน
แห่งอาณาจักรล้านนาก็จะดีไม่น้อย

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th